

Bijlage 1: Uitvoeringsprogramma Ambitie Recreatieschap Twiske-Waterland

Inleiding

Op 25 juni 2020 heeft het algemeen bestuur het Ambitiedocument Twiske-Waterland vastgesteld. De laatste keer dat beleid voor beheer en ontwikkeling van Recreatieschap Twiske-Waterland werd geformuleerd, was in 2009. Ontwikkelingen zijn sindsdien snel gegaan en de toenemende druk op de gebieden maakt dat de ambitie voor de taken en rollen van het recreatieschap moet worden herijkt. Het nieuwe Ambitiedocument is geladen met de blik van experts, bestaande opgaven en beleidsontwikkeling in MRA-verband, en tenslotte de inbreng van lokale en regionale politiek. Dit vormt een basis voor dynamisch beheer en ontwikkeling van Recreatieschap Twiske-Waterland in de komende decennia.

Bij de vaststelling van het Ambitiedocument heeft het bestuur opdracht gegeven voor de uitwerking van een Uitvoeringsprogramma bij de ambitie. Het Uitvoeringsprogramma geeft aan welke concrete stappen worden ondernomen om de ambities van het recreatieschap vorm te geven. Bij het maken van het Uitvoeringsprogramma is samengewerkt met de leden van de adviescommissie. De eerste stap bevat 'rode draden' uit het Ambitiedocument die zijn vertaald naar twee hoofd- en subdoelen. Hiermee worden de ambities geconcretiseerd en ontstaat een werkbaar raamwerk waaraan activiteiten en projecten worden gehangen die bijdragen aan het bereiken van de doelen van het schap.

Doelen

Hieronder staan de doelen schematisch weergegeven als 'doelenboom' en is daarvoor een toelichting opgenomen. De hoofddoelen zijn geformuleerd als zogenaamde ER-doelen (meER, betER, sneller etc.). Vervolgens is samen met de adviescommissie gekeken naar de inspanning die het recreatieschap kan verrichten om de doelen te bereiken. De inspanningen zijn geïnventariseerd uit de huidige en nieuwe activiteiten van het recreatieschap, beleidskaders zoals de Metropoolregio Amsterdam en het recreatieve grid. De inspanningen hebben meestal een projectvorm, maar worden deels ook in de reguliere inspanningen van het recreatieschap verwerkt. Hierbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van subsidiemogelijkheden.

Inspanningen

Het Uitvoeringsprogramma en bijbehorende inspanningen zijn onderdeel van een samenwerking tussen de uitvoeringsorganisatie van het recreatieschap, deelnemende gemeenten, provincie, en diverse andere belangengroepen. Het Uitvoeringsprogramma is niet alleen een programma van het recreatieschap, maar staat ook ten dienste van de participanten en de omgeving. Het Uitvoeringsprogramma biedt dan ook ruimte voor

inspanningen waarbij het schap niet de initiator of de uitvoerende partij is. Het recreatieschap kan ook optreden in een ondersteunende rol, waarbij het de activiteiten van andere partijen op diverse manieren kan ondersteunen. Dit kan bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van kennis, mankracht of financiële middelen. De voorliggende lijst met inspanningen is dan ook afgestemd met de provincie en diverse gemeenten.

Het bestuur heeft ervoor gekozen om bij de totstandkoming van het Ambitiedocument slechts een beperkte vorm van participatie toe te passen, voornamelijk gericht op overheden. Voor de inspanningen uit het Uitvoeringsprogramma is de volledige range van participatiemogelijkheden beschikbaar. Per project wordt gekeken of participatie van toepassing is en welke vorm van participatie het beste past bij de voorgestelde werkzaamheden.

Onderstaand is een lijst opgenomen met de voorgestelde inspanningen als onderdeel van het Uitvoeringsprogramma. Tevens is bij iedere inspanning een korte omschrijving bijgevoegd. In bijlage 2 is voor iedere inspanning een planning opgenomen waarbij staat aangegeven of er reeds financiering is voor 2021, en/of de inspanning mede wordt uitgevoerd in het kader van overlappende beleidsinitiatieven zoals het Recreatieve Grid of het Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit kustzone Hoorn-Amsterdam (APRK).

Proces

De meeste inspanningen uit het Uitvoeringsprogramma zijn nog in de oriënterende fase. Dat betekent voor dat deze activiteiten voor 2021 vooral gericht zijn op het verder brengen van het project. Dit begint met het vormen van een projectplan met hierin een duidelijke definiëring van doel, -inhoud, -scope, -planning, -partners, -communicatie en indien nodig participatie en de benodigde middelen. Deze projectplannen worden ter besluitvorming voorgelegd aan het bestuur.

Activiteiten waarover het heeft bestuur al heeft besloten, zijn opgenomen in het Uitvoeringsprogramma omdat ze bijdragen aan de Ambitie. De resultaten van die inspanningen worden meegenomen in de evaluatie van het uitvoeringsprogramma. Het Uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld. Onderwerpen van de evaluatie zijn: mate van realisatie van de GR-, ER- en smart doelen, waarde- toevoeging en projectbeheersing¹. Inspanningen kunnen uit het programma worden verwijderd en nieuwe projecten toegevoegd. De resultaten van de diverse inspanningen hebben uiteraard invloed op de reguliere werkzaamheden van het recreatieschap.

Participatie

Voor de inhoud en uitwerking van ambities is draagvlak gewenst. Participatie zal aan bod moeten komen bij het prioriteren, uitvoeren, evalueren en actualiseren van het uitvoeringsprogramma. Vervolgens zal bij de uitvoering van de projecten heel specifiek participatie worden georganiseerd: maatwerk per projectgebied. In die processen worden belanghebbenden zoals de belangenorganisaties van natuur, gebruikers, recreanten en ondernemers en de eigenaren van zakelijke rechten in het gebied betrokken. Daarin zullen zij zich ook zelf melden, willen mee doen en mee willen bepalen. De vorm, het participatieniveau en de intensiteit zullen afhankelijk zijn van het onderwerp/project. Participatie betekent dus interactie.

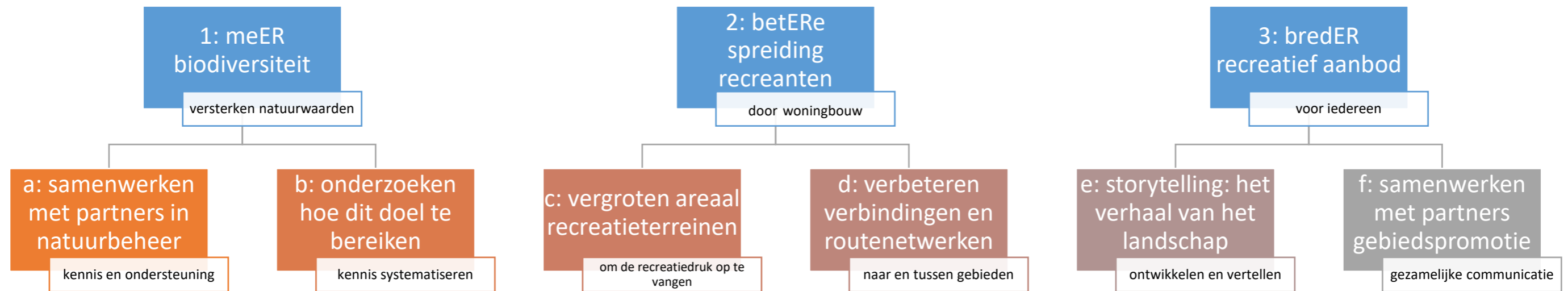
Het uitvoeringsprogramma is verbonden aan het ambitiedocument. Deze is naast de reguliere beheer en onderhoudsactiviteiten, gevuld met ambities en wensen waarvoor de gemeenten werden geconsulteerd. Jaarlijks wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering als onderdeel van de planning en control-cyclus. Beleidsbijdragen en sturing zijn jaarlijks mogelijk via de Kadernota.

De wijze van betrekken van particuliere belanghebbenden, ondernemers en verenigingen bij vormgeving en realisatie van onderdelen uit het uitvoeringsprogramma, wordt per onderwerp ingeschat. Daarbij helpt dat met de komst van de Omgevingswet (2021) iedere gemeente verplicht is om een omgevingsvisie te hebben waarbij participatie een belangrijk onderwerp is. Daar waar het kan, wordt slimme samenwerking georganiseerd voor het betrekken van inwoners, bedrijven, belangenorganisaties en verenigingen.

Financiële meerjarenplanning

Het Uitvoeringsprogramma is nauw verweven met de financiële meerjarenplanning. Bij het vaststellen van de financiële meerjarenraming kan het bestuur middelen vrijmaken om de inspanning uit het Uitvoeringsprogramma op te starten. Omdat de meeste inspanningen zich nog in de verkennende fase bevinden zijn de kosten op lange termijn, inclusief de invloed op de jaarlijkse beheerkosten, nog niet duidelijk. Naast het Uitvoeringsprogramma zal ook de financiële meerjarenraming na een jaar worden herzien. Om alvast inzicht te geven in de mogelijke impact van de inspanning op de begroting en de reserves worden alvast een aantal scenario's gepresenteerd (zie voorstel 04b).

¹ De GOTIK Methode voor het beheersen van projecten. De aspecten zijn: Geld, Organisatie, Tijd, Informatie en Kwaliteit.

Doeltoelichting

1. Meer Biodiversiteit

Natuur en landschap maken prominent deel uit van het Ambitiedocument van Recreatieschap Twiske-Waterland. Het belang van de balans tussen natuur en landschap wordt bekrachtigd door de zienswijzen van de gemeenteraden. Daarin worden het beschermen en het versterken van de natuurwaarden in combinatie met de Natura 2000 veelvuldig benoemd. Het recreatieschap wil meer kennis ontsluiten. Zij maakt gebruik van gegevens over natuur en landschap die zij beheert om daarmee biodiversiteit te versterken. Daarom gaat het de samenwerking met partners op het gebied van biodiversiteit intensiveren. In 2020 is een ecologisch onderzoek gestart wat wordt afgerond in 2021. Dit moet leiden tot concrete aanbevelingen en maatregelen om de biodiversiteit in Twiske-Waterland te versterken.

Dit ER doel leidt bij de genoemde opgaven tot:

- Behouden en versterken natuurwaarden;
- Vaststellen zonering;
- Opstellen Natuurbeheerplan en uitvoeren van concrete aanpassingen;
- Opstellen en uitvoeren Educatieplan;
- Behouden en versterken van landschap;
- Meewerken aan realisatie van MRA-doelen: binding van CO2 en afremmen bodemdaling; Agrarische transformatie; Natuur en ecologie.
- Rol pakken in klimaatadaptatie door bijdrage aan de Bossenstrategie en vernatting.

2. Betere spreiding recreanten

De woningbouwopgave binnen de MRA en het bestaande tekort aan mogelijkheden voor buitenrecreatie in de Randstad, zullen leiden tot meer druk op de recreatieterreinen. De opgave voor Recreatieschap Twiske-Waterland is om hierop voorbereid te zijn. Het is niet het doel om meer recreanten te werven maar wel om ingespeeld te raken op de recreatieve behoefte van huidige en nieuwe bewoners. Van de gebiedsdelen van het recreatieschap trekt het Twiske de meeste bezoekers. Een opgave is het spreiden van de recreanten over het hele recreatieschap. Het verbeteren en uitbreiden van de routenetwerken in Twiske-Waterland draagt bij aan die spreiding. Wij werken aan een goede verbinding tussen stedelijke- en de buitengebieden, onder andere over het water vanaf de buitenpoort: station Noord. Het recreatieschap gaat, met nieuwe producten en diensten, de groeiende stroom bezoekers met eigentijdse informatie- en vrijetijdsbehoeften op een gebalanceerde wijze door het gebied geleiden. Daarnaast werkt het recreatieschap samen met gemeenten aan het vergroten van het areaal ingerichte recreatieterreinen zodat druk op kwetsbare delen van natuur en landschap wordt vermeden.

Dit ER doel omvat de volgende in het ambitiedocument genoemde opgaven:

- Vaststellen zonering;
- Opstellen en uitvoeren Educatieplan;
- Bevorderen toegankelijkheid door ontwikkelen buitenpoorten en verbindingen binnen het gebied;
- Rekening houden met toenemende recreatiedruk (35%);
- Meewerken aan realisatie van MRA-doelen: Recreatie en toerisme; Agrarische transformatie.

3. Breder Recreatief Aanbod

Het Recreatieschap richt zich onder meer op natuurbeleving, sportieve activiteiten en evenementen. De vraag van onze recreanten verandert met de tijd. Zo was jaren geleden de Stootersplas in het Twiske een populaire plek voor windsurfers, een sport die nu nog maar zelden wordt beoefend. Het schap moet dus ook ruimte willen bieden aan veranderende trends, zoals het nu populaire kitesurfen op het Markermeer. Het creëren aanbodverbreding wordt ook in het tweede ER-doel genoemd. Echter is dit niet alleen het scheppen van nieuwe faciliteiten voor openlucht recreatie. Voor een groot deel gaat dit om bestaande faciliteiten en het ontsluiten daarvan. Het recreatieschap ontsluit door storytelling: vormgeven aan het verhaal van het landschap, de historie, de natuur en alle mogelijkheden daarin. Bovendien wordt met verschillende partijen in Waterland en omgeving samengewerkt met als doel effectieve gebiedspromotie.

Dit ER doel omvat de volgende in het ambitiedocument genoemde opgaven;

- Uitvoeren eigentijdse promotie en marketing door onder andere storytelling;
 - Overnachten;
 - Educatie;
- MRA-doelen: Recreatie en toerisme

	Inspanningen	Partners	Doel	Fasering	Bestuurlijk trekker
1	Uitvoeren natuuronderzoeken N2000 gebied Twiske Dit onderzoek wordt al in 2020 uitgevoerd en zal een belangrijke input vormen voor vervolgstappen waarmee de natuur en biodiversiteit in Het Twiske worden beschermd en ontwikkeld. Op basis van het onderzoek worden zonering en de beheerplannen herijkt.	Particulier onderzoeksbureau	1	Uitvoering en afronding in 2020	R. Monen
2	Opstellen zoneringkaart Twiske; 'wat kan waar' voor recreatie en natuur Met de in het natuuronderzoek verkregen kennis en de bestaande voeling met de recreatie in het Twiske wordt een nieuwe zonering opgesteld. Het doel van de zonering is duidelijk te maken welke recreatie waar in het gebied kan en waar de natuur de voorrang krijgt.	Maatschappelijke organisaties op het gebied van natuurbescherming; Oostzaan; Landsmeer	1, 2	Na natuuronderzoeken	
3	Onderzoeken recreatieve behoeften en mogelijkheden Twiske-Waterland Bij het opstellen van een zoneringkaart op basis van het natuuronderzoek blijft de vraag open of er ruimte is voor nieuwe recreatieve ontwikkelingen. Om goed in te kunnen spelen op trends en ontwikkelingen én match tussen recreatieve vraag en aanbod is het nodig deze te onderzoeken. Met die informatie kan het bestuur besluiten nemen over de toekomstige invulling van het recreatieve aanbod. Dit project wordt breder ingezet dan alleen Het Twiske en heeft het hele werkingsgebied van de gemeenschappelijke regeling als scope.	Alle participanten; diverse belangenbehartigers op het gebied van recreatie.	3	Na natuuronderzoeken	
4	Herijken beheerplannen op basis van natuuronderzoeken Met de informatie uit het natuuronderzoek wordt het beheer van het Twiske meer afgestemd op het behouden en verbeteren van natuurwaarden en biodiversiteit in het Twiske. De natuurdoelen, maatregelen en financiering uit het Natura 2000 beheerplan IJperveld, Varkensland Oostzanerveld en Twiske (2016-2022) zijn hierbij uitgangspunt. Deze inspanning wordt gelijktijdig opgepakt met het herzien van de zonering en is onderdeel van de reguliere dienstverlening van het recreatieschap.	Maatschappelijke organisaties op het gebied van natuurbescherming; Oostzaan; Landsmeer recreatie- ondernemers	1	Na natuuronderzoeken	
5	Zoeken aansluiting bij andere initiatiefnemers voor maatregelen bodemdaling en klimaatdoelstellingen. Het recreatieschap zelf heeft onvoldoende kennis om zelf maatregelen te initiëren op het gebied van bodemdaling en klimaat. Er wordt eerst een verkenning uitgevoerd om te inventariseren waar geschikte projecten zijn van andere partijen waaraan het schap door kennis, netwerk of gronden kan bijdragen. Daarnaast wordt bekeken of het schap in eigen beheer initiatieven kan ontplooiën en welke gevolgen initiatieven van derden hebben op het beheer en onderhoud van de bestaande voorzieningen.	Hoogheemraadschap, provincie, gemeenten, terreinbeheerders, kennisinstellingen, verenigingen	1	Planning is afhankelijk van derde partijen	
6	Storytelling: Het verhaal van Twiske Waterland te vertellen samen met promotie partners (storytelling) Storytelling is een belangrijk onderdeel van de ambitie van Twiske-Waterland. De geschiedenis van de natuur en cultuur van Waterland moeten wervend worden verteld. Als promotie en om een bezoek aan het gebied aantrekkelijker te maken. Dit project bestaat uit een verkennende fase waarin partners worden gezocht om de storytelling. Daarna wordt de storytelling vormgegeven en vervolgens uitgerold.	Bureau Toerisme Laag Holland, ondernemers en verenigingen/stichtingen	3	Planning is afhankelijk van derde partijen	
7	Heropenen Schanszichtpad Door gebrek aan middelen voor onderhoud heeft Staatsbosbeheer het populaire Schanszichtpad afgesloten voor bezoekers. Op 25 augustus nam het bestuur een principebesluit om en deel van de financiering van herstel op te pakken, samen met ondernemers van de Zaanse Schans, de Provincie en de gemeente Zaanstad. Na herstel neemt het recreatieschap het beheer van de infrastructuur over van Staatsbosbeheer.	SBB; Zaanstad, provincie, ondernemersvereniging Zaanse Schans	3	Uitvoering en heropening in 2021, hierna opnemen in regulier beheer.	W. Breunese

	Inspanningen	Partners	Doel	Fasering	Bestuurlijk trekker
8	Overnemen recreatieve infrastructuur van Waterschap en gemeenten in alle deelnemende gemeentes. Gemeenten en hoogheemraadschap hebben vele recreatieve elementen in beheer binnen het werkgebied van Twiske-Waterland. Denk aan bijv. informatieborden, overstapjes, aanlegsteigers etc. Het ontbreekt soms aan middelen en prioriteit om de objecten op een goed niveau te onderhouden. Omdat het recreatieschap reeds vele routestructuren en bijbehorende objecten beheert in Waterland is het logisch om te verkennen of het beheer van recreatieve elementen van het hoogheemraadschap of bijv. gemeenten. Daarmee komt het beheer van recreatieve infrastructuur zoveel mogelijk bij 1 partij, het recreatieschap. Een actueel voorbeeld van beheerovername is een viertal rustpunten in het Wormer- en Jisperveld waarover met de gemeente wordt gepraat.	Hoogheemraadschap, deelnemende gemeenten	3	Verkenning in 2021; daarna besluitvorming per onderdeel.	
9	Recreatieve meekoppeling verbreding Markermeerdijken Het recreatieschap werkt samen met de Alliantie aan het borgen van het recreatieve medegebruik bij de dijkversterking Markermeerdijken. Deze inspanning betreft de deelname van het recreatieschap aan de Alliantie en de APRK.	Provincie, hoogheemraadschap en gemeenten Amsterdam, Waterland en Edam-Volendam.	2,3	Deelname werkgroepen en stuurgroepen van Alliantie en APRK.	
10	Vormen reserve t.b.v. beheer recreatieve elementen Markermeerdijken Het recreatieschap heeft zich gecommitteerd aan het onderhoud van een recreatieve voorzieningen die worden aangelegd op de dijk voor een periode van 20 jaar. Voor de eerste 10 jaar is dit beheer geborgd door de reserve onderhoud Markermeerdijken.	Provincie, hoogheemraadschap en gemeenten Amsterdam, Waterland en Edam-Volendam.	2	Sparen voor toekomstige onderhoudswerkzaamheden	
11	Aanpassen Wandel- en Fietsrouten netwerk en TOP's Markermeerdijken Zie bestuursbesluit AB 25 juni 2020	Provincie, hoogheemraadschap en gemeenten Amsterdam, Waterland en Edam-Volendam.	2	Uitvoering 2021	
12	Herstel wandelverbinding over zeesluis Edam-Volendam	Provincie, hoogheemraadschap en gemeente Edam-Volendam	2	Uitvoering 2021	H. Schutt
13	Optimalisering vaarnetwerk Amsterdam-Noord/Waterland Up-to-date houden/verbeteren van het recreatief vaarnetwerk (sloepennetwerk en kleinere vaarroutes), met een focus op fluisterboten en andere kleine vaartuigen. Afstemming met bestaande en te ontwikkelen natuurwaarden. Als ambitie wordt genoemd: het herstel van de historische melkschuitroutes waarmee Waterland met Amsterdam-Noord wordt verbonden	Gemeenten Amsterdam, Waterland en Edam-Volendam	2	Opstellen haalbaarheidsonderzoek; Plan van Aanpak maken.	
14	Stad-land verbinding Amsterdam – Waterland Beter en veiliger bereikbaar maken van de Markermeerkust voor recreanten vanuit Amsterdam door oplossen knelpunten. Dit project wordt na de realisatie van het wandelroutenetwerk Amsterdam-Noord uitgevoerd.	Gemeenten Amsterdam en Waterland	2	Verkenning van knelpunten en wensen voor optimale stad-landverbinding Amsterdam-Waterland	
15	Verbeteren verbinding tussen het Twiske en het Jagersveld / Jagersplas Door de verbindingen tussen de Jagersplas en Het Twiske te verbeteren is het mogelijk om de bezoekers op drukke dagen beter te verdelen over deze recreatiegebieden. Daarbij maken de bezoekers ook makkelijker kennis met de gebieden waar ze normaal gesproken wellicht niet komen. Het recreatieschap gaat samen met de gemeente Zaanstad onderzoeken welke verbindingen er zijn, waar de knelpunten zitten en wel maatregelen van toepassing zijn.	Gemeente Zaanstad	2,3	Nog op te starten.	W. Breunesse
16	Uitbreiding Sloepennetwerk naar Gouwee, met overdraagplaats naar binnenwater Verder uitbreiding van het populaire sloepennetwerk waarvan het recreatieschap al vele kilometers beheert.	Gemeente Waterland	2,3	Opstellen haalbaarheidsonderzoek; Plan van Aanpak maken.	

	Inspanningen	Partners	Doel	Fasering	Bestuurlijk trekker
17	<p>Zwemstrandjes ten noorden van Amsterdam</p> <p>Aanleg van zwemstandje met eenvoudige voorzieningen tussen Kaap Uitdam – Kinselmeer gericht op fietsers. Deze inspanning betreft de afstemming buitendijkse ontwikkelingen op binnendijkse ontwikkelingen. Het recreatieschap treedt op als belangenbehartiger en onderzoekt de beheerdersrol.</p>	Gemeente Amsterdam	2,3	De inzet blijft in 2021 beperkt tot deelname aan werkgroepen.	S. Groenewoud
18	<p>Aanlegsteiger Kaap Uitdam – Kinselmeer</p> <p>Realiseren van een aanlegsteiger voor de bruine vloot ergens tussen Kaap Uitdam en de Kinselmeer. Mogelijk in combinatie met andere (water)recreatievoorzieningen en wellicht gebruik maken van tijdelijke aanlegvoorzieningen ten behoeve van de dijkversterking. Het recreatieschap treedt op als belangenbehartiger.</p>	Gemeente Amsterdam	2,3	De inzet blijft in 2021 beperkt tot deelname aan werkgroepen.	S. Groenewoud
19	<p>Uitwisselen TOP's Purmerland en Purmerend</p> <p>De gemeente Purmerend wil graag een TOP plaatsen in de stad zodat zoveel mogelijk recreanten hun weg kunnen vinden naar het buitengebied. De nieuwe TOP ligt echter te dichtbij de TOP in Purmerland om subsidiabel te zijn (min 5 km afstand). Er wordt onderzocht of het mogelijk de TOP Purmerland te vervangen door een nieuwe TOP in Purmerend, mogelijk i.c.m. de te ontwikkelen Buitenpoort.</p>	Gemeenten Purmerend en Landsmeer	3	Uitvoering in 2021	M. Hegger
20	<p>Recreatieve Grid</p> <p>Het project Recreatief Grid is onderdeel van het initiatief Amsterdam Wetlands. Voor het realiseren daarvan In Twiske-Waterland en het RAUM met cofinanciering van Rijk en provincie wordt bijgaand voorstel gedaan. Het project wordt getrokken door Twiske-Waterland en sluit aan bij het Ambitiedocument van het recreatieschap. Onderdeel van het recreatieve grid zijn o.a.: Buitenpoorten; uitbreiding wandelnetwerk laag holland; Fietspadenplan provincie / vervoerregio Amsterdam; Ontwikkelen van een bijzondere plek voor natuur en natuur- en landschapsbeleving.</p> <p>Zie verder het separate bestuursbesluit onder 5d</p>	Alle deelnemende gemeenten	2,3	Uitvoering in 2021, 2022 en 2023	

